

Granskningsutlåtande för Futharken 2 m.m. i stadsdelen Norra Ängby i Stockholm, Dnr. 2018– 09176

Innehåll

Sammanfattning	1
Bakgrund	2
Förslagets syfte och huvuddrag	2
Granskning	2
Synpunkter inkomna under granskning.....	3
Statliga och regionala myndigheter och förbund	3
Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar	4
Övriga remissinstanser	4
Sakägare enligt fastighetsförteckning	5
Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosätts	7
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	7

Sammanfattning

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utökad bygg rätt för skoländamål. Planförslaget möjliggör utbyggnad av matsal, särskola och ämnessalar väster om befintlig skolbyggnad samt mellanstadium och idrottshall i den östra delen av fastigheten. De nya skolbyggnaderna ersätter behovet av de tillfälliga paviljonger som används av skolan idag.

Om- och tillbyggnader ska utföras med hänsyn till den befintliga skolbyggnadens höga kulturvärden, det angränsande riksintresset Norra Ängby samt med beaktande av Kyrksjölöten naturreservat, som ligger i direkt anslutning till planområdet. Befintliga skolbyggnader bekräftas i plan och förses med skydds- och varsamhetsbestämmelser för att värna om dess kulturhistoriska värden.

Planförslaget skickades ut för granskning mellan 13 oktober 2021 och 9 november 2021. Under granskningen inkom 15 yttranden. De

flesta remissinstanser tillstryker, eller har inga erinringar mot förslaget, men framför synpunkter i sak, framförallt vad gäller förtydliganden i planhandlingarna. Sakägare som framfört synpunkter kring förslagets påverkan på omgivningen, placering av byggnader och trafik.

Inkomna synpunkter föranleder endast mindre ändringar och förtydliganden av förslaget. Ändringarna mellan granskning och antagande påverkar inte bedömningar eller planens syfte och bedöms inte vara av en sådan karaktär att en ny granskning behöver genomföras. Kontoret bedömer att lämpliga avvägningar gjorts mellan olika intressen.

Stadsbyggnadskontoret är positivt till planförslaget och föreslår att stadsbyggnadsnämnden antar förslaget till detaljplan.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utökad byggrätt för skoländamål. Planförslaget möjliggör utbyggnad av matsal, särskola och ämnessalar väster om befintlig skolbyggnad samt mellanstadium och idrottshall i den östra delen av fastigheten. De nya skolbyggnaderna ersätter behovet av de tillfälliga paviljonger som används av skolan idag.

Om- och tillbyggnader ska utföras med hänsyn till den befintliga skolbyggnadens höga kulturvärden, det angränsande riksintresset Norra Ängby samt med beaktande av Kyrksjölöten naturreservat, som ligger i direkt anslutning till planområdet. Befintliga skolbyggnader bekräftas i plan och förses med skydds- och varsamhetsbestämmelser för att värna om dess kulturhistoriska värden.

Planförslaget tydliggör även infarterna i skolans västra del, i syfte att göra dem mer trafiksäkra för eleverna. En allmänt tillgänglig gångförbindelse möjliggörs också mellan befintlig tunnelbaneuppgång – som bekräftas i plan – och Kyrksjölöten naturreservat. Skydds- och varsamhetsbestämmelser införs för att värna om de befintliga skolbyggnadernas kulturhistoriska värden.

Granskning

Aktuell detaljplan skickades ut för granskning under perioden 13 oktober 2021 till 9 november 2021. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt andra intressenter som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Planförslaget visades i FYRKANTEN i Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4.

Förslaget visades även på stadsbyggnadskontorets hemsida,
www.stockholm.se/detaljplaner

Synpunkter inkomna under granskning

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten.

Statliga och regionala myndigheter och förbund Länsstyrelsen

Har inga synpunkter på förslaget.

Trafikförvaltningen

Trafikförvaltningen anser att man inte hörsammat synpunkter framförda under samrådet. De understryker att justeringar i planbestämmelse för gångtunnel, samt vad gäller skolgårdens olika användningsområden i relation till buller bör ske innan antagande.

Stockholms brandförsvär

Brandförsvaret vill se att man i planbeskrivningen säkerställer möjligheten att uppföra brandposter, något som är av betydelse i projekteringsskedet och en synpunkt som togs upp redan vid samråd.

Trafikverket

Har inget att erinra.

Lantmäteriet

Har inget att erinra.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Trafikförvaltningen:

Synpunkter gällande gångtunneln och reglering av denna kommer att ändras i både plankarta och planbeskrivning.

Markanvändningen T1 ändras i plankartan – från

”Tunnelbaneuppgång” till ”Entré till tunnel för allmän

gångspassage”. Detta bedöms tydligare återspegla användningen som är där idag. Ytterligare reglering av skolgårdens läge och

storlek samt att dessa ytor ska ges planbestämmelse för buller tillgodoses inte. Kontoret bedömer inte att detta är nödvändigt.

Storstockholms brandförsvär:

Förtydligande gällande möjligheten att uppföra brandposter ska göras i planbeskrivningen.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar
Kulturförvaltningen
Har inget att erinra.

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden
Har inget att erinra

Rådet till skydd för Stockholms skönhet
Rådet ställer sig mycket tveksam till skalan på de friliggande delarna i planförslaget. Man ser inte att den föreslagna volymen underordnar sig skolans huvudbyggnad, utan snarare konkurrerar med den. Rådet skulle även vilja se att tillbyggnaden i väster, som tar platsen för den ursprungligt tänkta aulan i anspråk, skulle kunna ges ett eget, friare och mer samtida formspråk.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Rådet till skydd för Stockholms skönhet:

Föreslagna volymers placering och utformning balanserar flera intressen; skolans behov av utbyggnad, allmänhetens behov av ytor för rekreation, respekt gentemot naturreservatet, kulturmiljön, samt barnens behov av friyta. Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att förslaget i det stora är väl avvägt mellan dessa intressen. Volymerna och gestaltningen har fortsatt setts över inför granskning utifrån kritik i samrådet. Detta i syfte att försöka minska den östra volymens inverkan på platsen. Stadsbyggnadskontoret anser att den västra tillbyggnaden inordnar sig väl i helheten och att bearbetningarna i öster varit positiva. Kontoret vidhåller att en fullstor idrottshall inom förslaget är möjlig att uppföra enligt förslaget. Detta är även något som flera förvaltningar och nämnder också ser positivt på, då det råder brist på detta i stadsdelen.

Övriga remissinstanser

Stockholm Exergi

Har inget att erinra.

Ellevio

Ellevio önskar, utifrån mer långsiktiga energiförsörjningsskäl, att E-område inte förses med begränsningsbestämmelser såsom prickad mark och byggrättskontur, då nätstationer varierar i modell och utförande.

Stockholm Vatten och Avfall AB (Vatten)

SVOA har vid tidigare samrådsyttrande efterfrågat justering av u-området i planområdets sydöstra del. Befintlig dricksvattenledning täcks i nuläget inte av inritat u-område. SVOA anser att justering bör göras så att berörd ledning täcks av u-område.

Stockholm Vatten och Avfall AB (Avfall)

SVOA har upplysningar kring hanteringen avfall enligt stadens avfallsplan och miljöprogram, frågor som mest gäller projekteringsskedet. I övrigt är SVOA positiva till att sopbilen kan vända utan att backa.

Bromma hembygdsförening

Bromma hembygdsförening lyfter samma synpunkter från samrådet, vilket rör utformningen av den föreslagna byggnadsvolymen i öster.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande Ellevio:

Dialog med Ellevio kring regleringen av nätstation har förts och justering för att delvis tillmötesgå synpunkten görs. Viss möjlighet till utbyggnad tillskapas, men som samtidigt ställer krav på anpassning till den kulturhistoriska miljön. För E-området har begränsningen av markens utnyttjande setts över och reglering av bygggrätten görs med e-tal som reglerar storlek. Dessutom tillämpas befintliga utformningsbestämmelser i syfte att säkerställa att nätstationen fortsätter möta skolanläggningens helhetsmiljö genom att reglera materialval.

Stockholm Vatten och Avfall:

Efter avstämning med SVOA har det konstaterats att u-området i granskningsversionen var korrekt, men något otydligt i plankartan. Gränsdragningen kommer att förtydligas i plankartan genom att en uppförstoring av planområdets sydöstra del har lagts till på plankartan. I övrigt noteras synpunkterna kopplat till avfallshantering och relevanta synpunkter vidarebefordras även till byggaktören.

Bromma hembygdsförening:

Föreslagna volymers placering och utformning balanserar flera intressen; skolans behov av utbyggnad, allmänhetens behov av ytor för rekreation, respekt gentemot naturreservatet, kulturmiljön, samt barnens behov av friyta. Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att förslaget i det stora är väl avvägt mellan dessa intressen. Stadsbyggnadskontoret anser att volymen inordnar sig väl i helheten och att bearbetningarna som gjordes inför granskning varit positiva – ytterligare bearbetning är inte aktuellt.

Sakägare enligt fastighetsförteckning**Brf Kyrksjölöten**

Bostadsrättsföreningen anser att planförslaget fokuserar på andras intressen och inte visar skälig hänsyn till deras. De framför

synpunkter på bl.a. ljusförhållanden, buller och trafik samt idrottshallens placering. Föreningen framför även en oro kring översvämningsrisk och grundläggning av nya byggnader samt hur dessa skulle kunna påverka föreningens byggnader, anläggningar och tomtmark negativt.

Enligt föreningens mening borde idrottshallen flyttas in mot skolgården och volymen minskas liksom höjden. Ett grönskande skydd skulle kunna hjälpa att skärma av mot föreningens fastighet. Vad gäller ljusförhållandena anser föreningen att nybyggnationen kommer generera skuggverkan på trädgård, lekplats och balkonger. Dessa konsekvenser anser de inte har redovisats i tillräckligt stor utsträckning i planhandlingarna. Den visuella med naturen i Kyrksjölötens naturreservatet kommer gå förlorad på grund av nybyggnadens utbredning.

Föreningen upplever också att konsekvenserna av bullerökningen för deras fastighet inte är ordentligt utrett. De ställer sig frågande till beslutet att man valt bort bullerreducerande åtgärder. Föreningen påpekar återigen att deras synpunkter från samrådet inte är beaktade.

Person 1

Närboende har synpunkter på att trafiksituationen i närområdet kring skolan inte fungerar.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Brf. Kyrksjölöten

Stadsbyggnadskontoret anser att skälig hänsyn till föreningens intressen tagits i förslaget. Risker kopplat till ex. översvämning och grundläggning har beaktats i förslaget och kontoret gör bedömningen att dessa är tillräckligt utredda. Påverkan bedöms inte vara av den grad att en miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram. Vid förtätning av staden är det vanligt och ofta ofrånkomligt att närliggande fastigheter påverkas av förändrad insyn, utsikt, skuggning etc. Det bedöms dock som en rimlig konsekvens i en växande stad.

Närmaste avstånd mellan föreningens byggnader och nya byggnader som möjliggörs genom förslaget är över 30 meter, men i stora delar är det mer än detta. I det smalaste mellanrummet finns även befintlig trädallé, som utgör en visuellt avskärmande del mellan fastigheterna. Det bedöms minska upplevelsen och störningen av den nya bebyggelsen.

Inför granskning har skuggningen av befintlig bostadsbebyggelse inom Futharken 5 undersökts vidare och påverkan anses vara

marginell. Skillnaden mellan nuläge och vid full utbyggnad enligt förslaget bedöms endast vara märkbar under de sista timmarna innan solnedgång, under de ljusaste delarna av året (sommarsolståndet). Då skuggningen sker under begränsad del av året och under en begränsad del av dygnet bedöms den vara acceptabel.

Förslaget bedöms heller inte ge någon negativ påverkan på bullersituationen för föreningens del. De ökning av bullernivåer mellan nuläget och vid utbyggt förslag som kan noteras i bullerutredningen har att göra med en generell ökning av bullernivåerna från väg och spår utifrån trafikprognoser. Nuläget beskrivs med väg och spårtrafik år 2021, medan det i utbyggt förslag bygger på trafikprognos för väg 2040 och spårtrafik 2050.

Störande ljud från lekande barn på skolområdet bedöms med förslaget ha potential att minska, då den föreslagna byggnadsvolymen i öster kommer att fungera avskärmande mellan skolgården och föreningens bostäder.

Person 1:

Planförslaget ämnar begränsa hämtning och lämning längs Möjbrovägen och istället hänvisa till befintliga angöringsplatser på skolans södra sida. De synpunkter som lyfts saknar dock möjlighet att regleras inom detaljplanearbetet och ligger inom Trafikkontoret och verksamhetsutövarens ansvarsområden. Synpunkterna kommer att vidarebefordras till dem.

Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts

- Reglering av skolgård och bullernivåer på denna.
- Ytterligare minskad volym i öster.
- Framtagande av miljökonsekvensbeskrivning.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret ställer fortsatt positiv till en utbyggnad av skola inom fastigheten Futharken 2. Stadsdelen har behov av att säkerställa skolplatser och läget, invid kollektivtrafik och naturreservat, bedöms vara bra för att skapa en god miljö för barn. Stockholm växer och det är viktigt att kunna möta stadens ökade behov av skolplatser i takt med detta. I dagsläget saknar skolan egna idrottslokaler och det finns ingen säkerhet för verksamheten att kunna boka tillräckligt antal timmar i Åkeshovshallen.

Förslaget tar höjd för möjligheten att bygga en fullstor idrottshall, som utöver skolans behov även kan hyras ut till allmänheten. Detta

eftersom behovet av idrottslokaler är stort i stadsdelen – enligt översiktsplanen bedöms bland annat att stadsdelen är i behov av fyra nya idrottshallar till 2040. Att möjliggöra för uthyrning av lokalerna ligger även i linje med översiktsplanens målsättningar om att samutnyttja ytor och anläggningar samt att göra skollokaler mer tillgängliga för allmänhet och föreningsliv, samt stärka skolans roll i närsamhället.

Inkomna synpunkter föranleder endast mindre ändringar och förtydliganden av förslaget. Ändringarna mellan granskning och antagande påverkar inte bedömningar eller planens syfte och bedöms inte vara av en sådan karaktär att en ny granskning behöver genomföras.

Med anledning av de synpunkter som framförts under granskning samt fördjupat arbete med x-områdets utbredning så har mindre ändringar i planhandlingarna gjorts. Ändringarna av planförslaget bedöms inte vara av en sådan karaktär att en ny granskning behöver genomföras. Följande ändringar har gjorts:

- Justerad utbredning för x-område efter fördjupat arbete och bearbetning av dessa ytor efter granskningen.
- Ändrad benämning för markanvändningen T1 – från *Tunnelbaneuppgång* till *Entré till tunnel för allmän gångpassage*. Detta bedöms tydligare återspegla användningen som är där idag.
- Justerad reglering av E-området i väster där begränsning av markens utnyttjande setts över, e-tal som reglerar storlek har lagts till samt att befintliga utformningsbestämmelser även tillkommit för ytan.
- Marginella ändringar av gränser för ytor där parkering tillåts samt byggrätt för befintlig byggnad i söder.
- Uppförstoring av planområdets sydöstra del har lagts till på plankartan för att tydliggöra gränsdragningen.
- Mindre revideringar kopplat till punkter ovan och små förtydliganden har gjorts i planbeskrivningen.

Stadsbyggnadskontoret gör den samlade bedömningen att planförslaget är väl avvägt utifrån olika intressen och föreslår att stadsbyggnadsnämnden antar förslaget till detaljplan.

Karin Norlander
planchef

Martin Forsberg
stadsplanerare